

การนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ
ของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

**The Application of virtues leading to temporal welfare in solving
the Economical problems of the people in Muang District,
Chiang Mai Province**

ศศิรินทร์ ไชยนา¹

Sikhirin Chaina

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ.2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และเพื่อหาแนวทางการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดยการสุ่มแบบบังเอิญ การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม โควตาในแต่ละอาชีพ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ใช้สถิติความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีเพศ อายุต่างกันมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภาวะหนี้สินต่างกันมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ปัญหาเศรษฐกิจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไว้ว่า การพึ่งพาตนเองโดยใช้ความขยัน การรู้จักประมาณความพอดีในการกินการใช้ การมีเพื่อนที่ดีมีส่วนช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ การพออยู่พอกิน การรู้จักความพอเพียงไม่ใช่จ่ายเกิน สามารถแก้ไขเศรษฐกิจได้

คำสำคัญ : 1. หลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” 2. การแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

¹ เจ้าหน้าที่ธุรการ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา

ABSTRACT

The objects of this research were to study the application of virtues leading to temporal welfare in solving the economical problems of the people in Muang district, Chiang Mai province; compare the application of virtues leading to temporal welfare in solving the economical problems of the people analyzing from personal factors; and study the ways to apply the application of virtues leading to temporal welfare in solving the economical problems. The samples in this study were 400 people in Muang district, Chiang Mai province. They were selected randomly by purposive sampling from each occupation in research area. The tools used for collecting the data were questionnaires, frequency, percentage, average, standard deviation, t- test and One-Way ANOVA

The research results were found that : People's applying the application of virtues leading to temporal welfare in solving the economical problems is in the middle level; people with different gender and age were not different in applying the application of virtues leading to temporal welfare in solving the economical problems but people with different education, occupation, income and debt were different in applying the virtues at the significant statistic level 0.05; and people had suggestions about the ways to apply the application of virtues leading to temporal welfare in solving the economical problems that self-dependent by working with diligence, knowing the right amount in such area as consumption and spending, association with good friends can support the economical benefit. Balance-life style, knowing moderation, don't spend over income, all these can solve the economical problems.

Keywords : 1. Virtues leading to temporal welfare 2. Solving the economical problems

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

หลังจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกและตามมาด้วยวิกฤตการเมือง จังหวัดเชียงใหม่ก็ได้รับผลกระทบอย่างมาก ผลพวงที่เกิดจากวิกฤตนำมาซึ่งปัญหาสังคม โดยเฉพาะในพุทธศักราช 2552 ภาคท่องเที่ยว โรงแรม และภาคอุตสาหกรรม มีแนวโน้มเล็กลงสูง วิกฤตที่เกิดขึ้นครั้งนั้นทำให้จังหวัดเชียงใหม่สูญรายได้กว่าสองหมื่นล้านบาท (บุญเลิศ บุรณุปกรณ์) นอกจากนี้ประชาชนจำนวนไม่น้อยยังมีความเชื่อในการสร้างเสริมความร่ำรวยโดยไม่ลงทุน ไม่ลงแรง ไม่มีแผนในการใช้เงิน ไม่มีแผนในการครองชีพ หลงระเหิงอยู่ในอบายมุข บางคนคิดบุหรี สุราเมรัย ถึงแม้รัฐบาลจะออกกฎหมายมาควบคุม และกำหนดเขตห้ามซื้อขาย ห้ามสูบ ห้ามดื่มแล้วก็ตาม แต่ก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่ตลอดมาแม้แต่ในสถานศึกษา ศาสนสถาน สถานที่ราชการหรือสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ ก็ยังมีคนละเมิดกฎข้อห้ามเหล่านี้ บางกลุ่มคิดการพนันตลอดจนถึงการเสี่ยงโชคในการเล่นสลากกินแบ่งรัฐบาลดังจะเห็นได้ว่ามีการจับกุมโต๊ะพนันฟุตบอลได้หลายรายในรอบปีที่ผ่านมา ซึ่งมีเงินหมุนเวียนอยู่หลายล้านบาท โดยเฉพาะการพนัน ฟุตบอลอังกฤษ อีกทั้งประชาชนนิยมเล่นหวยได้ดินมาก

หาซึ่งง่ายเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจระดับรากหญ้า คณะผู้วิจัยเห็นว่า การนำหลักการ “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ เป็นแนวทางที่ถูกต้องในยุคปัจจุบันที่แก้ปัญหาเศรษฐกิจได้ และเรื่องนี้ยังไม่มีผู้ใดทำวิจัยอย่างจริงจังมาก่อน จึงทำวิจัยเรื่องนี้

2. โจทย์วิจัย

2.1 ประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีการนำหลักการ “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจต่างกันหรือไม่ อย่างไร

2.2 ประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีปัจจัยปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีการนำหลักการ “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

3. วัตถุประสงค์ในการวิจัย

3.1 เพื่อศึกษาการนำหลักการ “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

3.2 เพื่อเปรียบเทียบการนำหลักการ “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3.3 เพื่อหาแนวทางการนำหลักการ “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

4. สมมติฐานการวิจัย

ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีการนำหลักการ “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจแตกต่างกัน

5. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

5.1 นำผลการวิจัยไปทำคู่มือการนำหลักการไปใช้ในแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบัน โดยเน้นจิตสำนึกของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบทั้งกายและจิตใจ

5.2 นำผลการวิจัยไปเผยแพร่ตามหน่วยงานต่าง ๆ

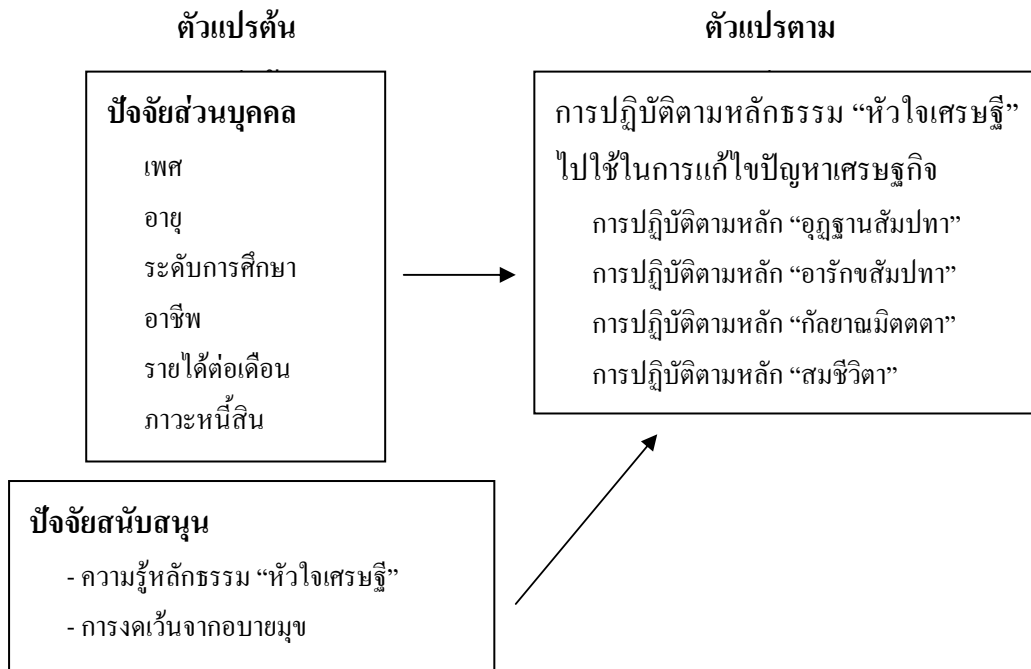
5.2 นำผลการวิจัยไปใช้แก้ปัญหาเศรษฐกิจโดยอาศัยหลักการเป็นเครื่องส่องทาง

5.2 ได้แนวทางในการประยุกต์หลักพุทธธรรมไปใช้ให้สอดคล้องยุคโลกาภิวัตน์

6. วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ กลุ่มประชากรที่เป็นประชาชน ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 241,825 คน คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรเหล่านี้ ได้ใช้สูตรการคำนวณขนาด จำนวนตัวอย่างของ Taro Yamane โดยใช้การสุ่ม (Random Sampling) แบบบังเอิญ (Purposive Sampling) และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามโควตา ในแต่ละอาชีพของประชาชนที่อยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งตัวอย่างที่ได้จากการ

กลุ่มจำนวน 400 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม ได้สร้างกรอบแนวคิดเพื่อกำหนดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามไว้ต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อตอบโจทย์วิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และสมมติฐานของการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งได้ใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด โดยได้ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และทดสอบความเที่ยง (Reliability) ด้วยสูตรของ Cronbrach โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ = 0.9545 แล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มเป้าหมาย เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนได้ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ ซึ่งแบ่งออกมีอยู่ 5 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความรู้หลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ตอนที่ 3 การงดเว้นจากอบายมุข ตอนที่ 4 การนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ตอนที่ 5 แนวทางการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภท คือ

1. สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและข้อมูลตัวแปรเดี่ยวทั้งหมด
2. สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบที และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว เพื่อเปรียบเทียบในการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้แก้ไขเศรษฐกิจของประชาชน

7. ผลการวิจัย

ในการวิจัยข้อมูลปรากฏผลการวิจัยได้ดังนี้

7.1 ประชาชนที่ตอบถูกมากที่สุดในเดือน “ทำงานทุกอย่างที่มีคนจ้าง ที่ไม่ผิดกฎหมาย” มีร้อยละ 80.3 รองลงมาในเดือน “นึกถึงรายได้ก่อนลงมือทำงาน” มีประชาชนตอบถูก ร้อยละ 76.5 ส่วนในเดือน “ก่อนซื้อของ นึกถึงความเหมาะสมก่อนเสมอ” ตอบถูกน้อย ร้อยละ 20.5 และในเดือน “ออมเงินเอาไว้ใช้ยามเจ็บป่วย” ตอบถูกน้อยที่สุด ร้อยละ 19.8 ดังปรากฏตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความรู้หลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ของประชาชน

	หลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ”	ถูก	ร้อยละ
1	ออมเงินเอาไว้ใช้ยามเจ็บป่วย*	79	19.8
2	ทำงานทุกอย่างที่มีคนจ้าง ที่ไม่ผิดกฎหมาย*	321	80.3
3	ก่อนซื้อของ นึกถึงความเหมาะสมก่อนเสมอ*	82	20.5
4	นึกถึงรายได้ก่อนลงมือทำงาน**	306	76.5
5	ซื้ออาหาร โดยคำนึงถึงรสชาติของอาหารเป็นหลัก**	305	76.3

* เป็นหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ** ไม่ใช่หลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ”

7.2 ประชาชนได้มีการปฏิบัติต่อบายมุขมากที่สุดในเดือนที่เคยมีเพื่อนสนิทติดยาเสพติด ร้อยละ 79.3 รองลงมา เล่นพนันฟุตบอล/มวย ร้อยละ 78.5 เคยดื่มสุราหลังเลิกงาน ร้อยละ 72.5 เคยสูบบุหรี่หลังอาหาร ร้อยละ 72.5 ส่วนประชาชนที่การปฏิบัติต่อบายมุขน้อยที่สุด คือ เคยซื้อหวย/สลากกินแบ่งรัฐบาล ร้อยละ 43.8 ดังปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การปฏิบัติต่อบายมุขของประชาชน

	การปฏิบัติต่อบายมุข	เคย/มี	ร้อยละ
1	ดื่มสุราหลังเลิกงาน	290	72.5
2	สูบบุหรี่หลังอาหาร	290	72.5
3	ซื้อหวย/สลากกินแบ่งรัฐบาล	175	43.8
4	เล่นพนันฟุตบอล/มวย	314	78.5
5	มีเพื่อนสนิทติดยาเสพติด	317	79.3

7.3 ประชาชนมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมระดับอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.45 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.406 โดยประชาชนมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ที่อยู่ระดับมาก ดังปรากฏตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ

การนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การนำหลัก “อุฏฐานสัมปทา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ	3.55	0.606	มาก
2. การนำหลัก “อารักขสัมปทา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ	3.31	0.537	ปานกลาง
3. การนำหลัก “กัลยาณมิตตตา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ	3.46	0.651	ปานกลาง
4. การนำหลัก “สมชีวิตา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ	3.50	0.665	มาก
เฉลี่ยรวม	3.46	0.491	ปานกลาง

7.4 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ แก้ปัญหาเศรษฐกิจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏตามตารางที่ 4 และ 5

ตารางที่ 4 ความแปรปรวนในการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ จำแนกตามระดับการศึกษา

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	5.854	3	1.951		
ภายในกลุ่ม	90.498	396	.229	8.539	.000*
รวม	96.352	399			

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ จำแนกตามสถานะหนี้สินเป็นรายคู่

ระดับการศึกษา	ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	อนุปริญญา/ป.ตรี	สูงกว่า ป. ตรี	
	$\bar{X}$	3.58	3.57	3.47	3.18
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	3.58	-	.0141	.1057	.4025*
มัธยมศึกษา	3.57		-	.0916	.3885*
อนุปริญญา/ปริญญาตรี	3.47			-	.2968*
สูงกว่าปริญญาตรี	3.18				-

ประชาชนที่อาชีพต่างกันมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐี” ไปใช้ แก้ปัญหาเศรษฐกิจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ดังปรากฏตามตารางที่ 6 และ 7

ตารางที่ 6 ความแปรปรวนในการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพ

ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P
ระหว่างกลุ่ม	12.558	4	3.139		
ภายในกลุ่ม	83.795	395	.212	14.799	.000*
รวม	96.352	399			

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่

อาชีพ	ข้าราชการ		รัฐวิสาหกิจ/ จ/ธนาการ	ค้าขาย	รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว
	$\bar{X}$	3.34	3.42	3.80	3.32	3.39
ข้าราชการ	3.34	-	-.0782	-.4610*	.0205	-.0495
รัฐวิสาหกิจ/ ธนาการ	3.42		-	-.3828*	.0987	.0288
ค้าขาย	3.80			-	.4816*	.4116*
รับจ้าง	3.32				-	-.0700
ธุรกิจส่วนตัว	3.39					-

8. สรุปผลการวิจัย

8.1 ประชาชนที่ตอบถูกมากที่สุดในประเด็น “ทำงานทุกอย่างที่มีคนจ้าง ที่ไม่ผิดกฎหมาย” มีประชาชนตอบถูก ร้อยละ 80.3 เคยมีเพื่อนสนิทคิดยาเสพติด ร้อยละ 79.3 ส่วนประชาชนที่เคยเที่ยวคาราโอเกะ ที่เน้นมากกว่าการร้องเพลง ร้อยละ 49.3 และที่เคยซื้อหอย/สลากกินแบ่งรัฐบาล ร้อยละ 43.8 ตามลำดับ

8.2 ประชาชนมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมระดับอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย = 3.45 และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 0.406 ซึ่งประชาชนมีการนำตามหลัก “อุฏฐานสัมปทา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจมากที่สุด ส่วนประชาชนมีการนำหลักธรรม “อารักขสัมปทา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจต่ำสุด

8.3 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย พบว่า ประชาชนที่มีเพศ อายุต่างกันมีการนำหลักธรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภาวะหนี้สินต่างกันมีการนำหลักกรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

8.4 ประชาชนมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการนำหลักกรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไว้ว่า การพึ่งพาตนเองโดยใช้ความขยัน อดทน สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจได้ การรู้จักประมาณความพอดีในการกินการใช้จ่ายเศรษฐกิจได้ คบคนพาลพาลพาไปหาผิดคบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหา หาได้เท่าไร เก็บออม จีบจ่าย ให้พอดี เหลือเก็บ ทำให้ตนพอมีพอกิน

9. อภิปรายผลการวิจัย

การนำหลักกรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประชาชน พบว่า ประชาชนมีการนำหลักกรรม “หัวใจเศรษฐกิจ” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ โดยภาพรวมทั้งสามระดับอยู่ในระดับปานกลาง อันดับ 1 คือ ประชาชนมีการนำตามหลัก “อุฏฐานสัมปทา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ อันดับ 2 ประชาชนมีการนำหลักกรรม “สมชีวิตา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ อันดับ 3 ประชาชนมีการนำหลักกรรม “กัลยาณมิตตตา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และอันดับสุดท้าย ประชาชนมีการนำหลักกรรม “อารักขสัมปทา” ไปใช้ในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีทัศนคติว่าความขยันมีความสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความมั่นคง ความมั่งคั่งให้แก่ตนเองและครอบครัวทางด้านวัตถุที่เป็นความสุขอันเป็นโลกิยะซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพระพยอม กัลยาโณ ที่กล่าวไว้ว่า ความขยันหมั่นเพียรในการแสวงหาความรู้ หนักเอาเบาสู้น้ำหนักที่งานที่ได้รับมอบหมาย กิจการทั้งหลายต้องรู้จักรับผิดชอบ โบราณกล่าวไว้ว่า ทรัพย์นี้มีไถล ใครปัญญาไว หาได้ไม่นาน ทั่วแคว้นแดนดินมีสินทุกสถาน ผู้ใดเกียจคร้าน บ่พานพนา ซึ่งหมายถึง ทรัพย์สินเงินทองมีอยู่ทุกหนแห่ง ขออย่างเดียวอย่าเกียจคร้านให้ลงมือทำงานทุกชนิดอย่างจริงจังตั้งใจ งาน คือ ชีวิต ชีวิต คือ งานบันดาลสุข ทำงานให้สนุก เป็นสุขเมื่อทำงาน มิใช่รอความสุขจากความสำเร็จของงานอย่างเดียวขาดทุนและขอให้ถือคติว่า ขี้เกียจเป็นแมลงวัน ขยันเป็นแมลงผึ้ง ขี้หึงเป็นแมลงป่อง จงหางเป็นกิ้งก่า รวมทั้งสอดคล้องแนวคิดของพระภิกษุวิริยคุณ ที่ว่าเลี้ยงชีพด้วยการขยันประกอบกิจการงาน คือ กสิกรรม พาณิชยกรรม โครักรกรรม รับราชการฝ่ายทหาร รับราชการฝ่ายพลเรือน หรือศิลปะอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องเป็นผู้ขยันไม่เกียจคร้านในการทำงานนั้น และประกอบด้วยปัญญาเครื่องพิจารณางานที่จะต้องช่วยกันทำ

10. ข้อเสนอแนะ

10.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ด้วยเหตุที่อธิบายมา เป็นหนทางแห่งความเสื่อมเสียทรัพย์ หนทางแห่งความหายนะ ความฉิบหาย ไม่ว่าจะเป็น การเป็นคนมีจิตใจฝืดในเรื่องเพศ เป็นคนเจ้าชู้ ทำให้เสีย ทรัพย์สิน เงินทอง สูญเสีย เวลาและเสียสุขภาพ การดื่มสุรานอกจากจะทำให้เสียเงิน ทองแล้ว ยังเสียสุขภาพ และบั่นทอนสติปัญญาอีกด้วย การเล่นการพนันทำให้เสียทรัพย์สิน เสียสุขภาพ การพนันไม่เคยทำให้ใครร่ำรวย มั่งมีเงินทองได้เลย การคบคนไม่ดี หรือคนชั่ว คนชั่วมักชักชวนให้ทำในสิ่งที่ไม่ ถูกต้อง และอาจนำความเดือดร้อนมาสู่ตนเองและครอบครัว การชอบเที่ยวการละเล่นกลางคืน ทำให้เสียทรัพย์และ อาจทำให้เกิดการ ทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัว

รวมทั้งความเกียจคร้านทำงาน ผู้ไม่ชอบทำงาน ไม่ขยันขันแข็ง ฉะนั้นควรมีการกำหนดเป็นนโยบายในการรณรงค์ต่อต้านอบายมุข ถ้ามีการรณรงค์ต่อต้านอบายมุขอย่างถูกต้อง โดยการปลูกฝังจิตสำนึกแก่ประชาชน เด็กและเยาวชนให้ตระหนักถึงพิษภัยของอบายมุขแบบค่อยๆ เป็น ค่อยๆ ไป โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐอันมีองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเป็นหลักกับภาคประชาชนอันมีผู้นำชุมชนเป็นแกนสำคัญ ตลอดจนถึงสถาบันการศึกษาร่วมมือร่วมใจในการส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม คุณธรรมอันจะพึงมี

10.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาวิจัยต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจชุมชนหลักการของพุทธธรรม
2. ควรศึกษาวิเคราะห์หลักการในการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจตามแนวพุทธปรัชญา
3. ควรทำวิจัยเปรียบเทียบระบบเศรษฐกิจแนวพุทธกับระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม
4. ควรทำวิจัยเกี่ยวกับการนำหลักการของความสัน โดษในการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจระดับ

ชุมชน

11. เอกสารอ้างอิง

จุง ดิบบระโคน. “การประยุกต์ใช้หลักธรรมเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษา กลุ่มสตรีสหกรณ์ เกษตรกรคลองหลวง (คลองสอง) ตำบลคลองสอง อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี”. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2546.

บุญเลิศ บูรณุปกรณ์. นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่.

<http://www.bangkokbiznews.com/2008/12/08/news_318487.php>

ประเวศ วสี. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2542.

อภิชัย พันธเสน ศ.ดร. [<http://www.fineprint.com>]

12. คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสถาบันวิจัยญาณสังวร ที่สนับสนุนงบประมาณการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้งานวิจัยสำเร็จได้ด้วยดี อาทิ รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีศักดิ์ สุนทรไชย ผู้เชี่ยวชาญ ช่วยชี้แนะแนวทางในการเขียนงานวิจัยและบทสรุปรายงานการวิจัย เจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ และเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ที่ช่วยเหลือด้านเอกสารข้อมูลในการจัดพิมพ์ ตลอดจนถึงการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูล และขอขอบคุณ ประชาชนกลุ่มตัวอย่าง ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี